

2026. február 27. péntek – 5786. ádár 10.

www.frankel.hu

péntek 18:00 | gy. gy. 17:07 | szombat 10:00 | havdala 18.13

85/5

hétfő erev PURIM 18.00, forralt bor, álarc, Eszter története | kedd PURIM 07.00 |

TECAVE, P' ZAHOR (II. Mózes 27.20. – 30.10., 25.17-19.)**תְּצַוֶּה**

A **pusztabéli** Szentély felszereléseit, és a papok ruházatát írja le részletesen. Szó esik az Urim Vötumim nevű csodaszerkentyűről, amelynek segítségével a főpap vitás kérdésekre isteni választ volt képes kérni. A szakasz nem említi Mózes nevét, melynek a kommentátorok különböző magyarázatokat, értelmezéseket adnak.

Szó esik az örökmécsesről, melynek estétől reggelig kellett világítania, hogy éjjel és nappal világosság legyen a Szentélyben. Érdekes módon, Mózes neve nem hangzik el ezen a héten. Ennek oka az, hogy amikor az aranyborjú bűne miatt engesztelésért könyörgött Mózes, azt kérte az Örökkévalótól, hogy ha nem teljesíti a kérését, hagyja ki az ő nevét a Könyvből. Az Örökkévaló megbocsátott, de Mózes kívánsága mégsem volt következmény nélküli. Egy szombaton nem hangozhat el a neve a zsinagógákban. A hetiszakaszban a legfontosabb téma a papi öltözék ismertetése. Pontosan meghatározott ruhadarabokat öltöttek fel a papok, sem több, sem kevesebb nem lehetett rajtuk. Fejükön fejfedő volt. Innen ered az a rabbinikus szabály, amely kötelezővé teszi a fej befedését.

Következő hetiszakaszunk a főpap ruhatárának leírásával foglalkozik. Minden ruhadarab szigorú leírás szerint készült. Az arany és kék színek domináltak. Nem hiányzott a bíborvörös sem. A főpap ruhatárának fontosságára mutat, hogy a római uralom idején maga a római kormányzó tárolta a főpapi öltözetet, amit csak különleges alkalmakkor – mint például Jom Kipur napján – adott ki használatra. A főpapi öltözéken bővelkedett a színarany, csengettyűk, ruhaszegélyek, mellvért formájában. De egyszer egy esztendőben, Jom Kippur napján, amikor be kellett menni a Szentek Szentjébe, a főpap levetette az aranyban dúskáló ruházatát, és egyszerű, fehér gyolcs ruhaneművel cserélte fel azt. Az arany a pusztai aranyborjúra emlékeztetett és a főpap a nép bűnbocsánatáért könyörgött. Nem volt hát ildomos, hogy a pusztai nép legfőbb bűnére emlékeztessen. Az egyik legérdekesebb főpapi ruhadarab az aranyos mellvért, a Törvény vértje volt. Aranyos keretben négy sorban volt elhelyezve 3-3 drágakő (smaragd, opál, ametiszt, stb.) A 12 drágakőbe Izrael 12 törzsének neve volt belevésve. “Viselje Áron Izrael fiainak nevét a Törvény vértjén szíve fölött, mikor a Szentélybe lép, örök emlékeztetőül Isten előtt.” Elgondolkoztató a kérdés, miért kellett a főpapnak a 12 törzs nevét egy csokorba kötve viselni, éppen amikor a Szentélyben teljesített szolgálatot. Talán arra mutat az isteni utasítás, hogy a főpap imádsága csak akkor lehet hatásos, ha egységben tudja a nép 12 törzsét. A nép életének ez a legnagyobb értéke, a nép egysége, részeinek összetartozása és összetartása jutott kifejezésre jelképesen a főpap által viselt mellvértben. Csak ha a főpap úgy érezte, hogy mögötte áll egységesen Izrael népe, csak akkor lehetett könyörgő imája a bűnbocsánatért hatásos. Testvérgyűlölet, törzsi viszálykodások, egymás iránti irigykedés, rágalmazások és becsmérlések csak gyengítették a főpap könyörgését. Az igazi főpap szerette a népet és a nép szerette őt. De volt más szerepe is a Törvény Vértjének. Az volt az “Urim Vtumim” (“igazi fény”), mely órákulumként szolgált Izrael nehéz óráiban. Azon keresztül kért a főpap vagy a király égi tanácsot háborúk kimeneteléről vagy egyéb sorsdöntő kérdésekről. S az égi hang csak akkor válaszolt, ha a nép arra érdemes volt cselekedeteiben, viselkedésében. Példa erre Saul király esete, aki igaztalanul üldözte Dávidot. Isten segítségét kérte a filiszteusok ellen, de “Isten nem válaszolt neki sem álomban, sem az Urim által”. A főpap mellvértje néha hiába jelképezte a nép egységét, és az Urim Vtumim sem közölte mindig Isten akaratát. Mert az idők folyamán sok főpap nem volt méltó a Törvény Vértjének viselésére. Vonatkozik ez a görög-szír uralom korában élt áruló főpapokra, mint Járón és Menelaosz, akik pénzért vásárolták meg Antiochustól állásukat. A főpapi öltözék kötelezte annak viselőjét. De Áron kései utódai közül sokan meggyalázták azt. Hetiszakaszunk a főpapi és papi ruhák leírása után utasításokat közölt Mózesel, hogy milyen szertartások keretében iktassa be Áront és fiait a papi szolgálatba. A Talmud Áronban látja a békét kedvelő és kereső, az embereket szerető főpapi ideált.

Miért fontos az Örökkévalónak állatok feláldozása, miért és hogyan vezet ez a véres szertartás megtisztuláshoz? A 12. századi francia Talmud-komentátor és Biblia-magyarázó, Bechor Shor szerint a kérdés még sokkal messzebbre vezet. Ha az Örökkévaló mindenhol ott van, miért kell neki egyáltalán hajlékot építeni ahhoz, hogy a nép körében tartózkodjon? Csak ezt követően lehet felvetni a kérdést, hogy itt miért kell a megtisztulás reményében állatokat ölni és felajánlani a Teremtőnek? Mi szüksége van rájuk? Miért vezeti be a Tóra ezt a kultuszt, teszi központi jelentőségű elemévé a vallásgyakorlatnak? A Bechor Shor szerint világos, hogy a Seregek Urának sem épületre, sem állatáldozatra egyáltalán semmi szüksége nincsen, az Ő fogalmával eleve nem egyeztethetők össze az ilyen igények. Szerinte a kultusz nem az Ő, hanem a mi igényeinket szolgálja, a megtisztulás iránti igényünknek teremt rituálét, szertartást, amelynek révén át tudjuk élni a megtisztulás tapasztalatát. Noha „metafizikai” értelemben semmi sem történik ilyenkor a nagy kommentátor szerint, nem leszünk, bármit is jelentsen ez, „objektíve” tisztábbak az áldozati szertartás után, a tudatunkban mégis beáll valamiféle változás, úgy hisszük, történt valami velünk. Ha pedig immár külön embernek érezzük magunkat és azt is tudjuk, hogy van mit

veszítünk, mert ismerjük a „tisztátalanság” állapotát, amelyről megszabadultunk, jó okkal feltételezhető, hogy nem kockáztatunk újra. Hogy nem keveredünk újra bűnökbe. Ez egyfajta kognitív terápia Moshe Davis rabbi szerint, a talán pontatlan tudás arról, hogy tiszták lettünk, tisztává tesz bennünket, a tévedés jobb embert csinál belőlünk, tehát hasznos. Akárcsak a placebo-hatás. Noha kémiai értelemben nem történik semmi velünk, miután bevettük a hatóanyag nélküli tablettát, szerencsés esetben, a szer gyógyhatásába vetett bizalmunk révén, jobban leszünk. Így gyógyít a templomi kultusz a középkori Tóra-tudós szerint. Ebből pedig az következik, hogy a hatás elérhető más technikákkal is, az áldozat felajánlása elvben felváltható. Fel is váltotta az ima fokozatosan, a második Szentély pusztulása után teljesen. Bár Moshe Davis ortodox rabbiként idáig nem megy el, de a gondolatmenetből akár az a következtetés is levonható, hogy az Örökkévalóhoz fűződő kapcsolat és az önismeret, az erkölcsi fejlődés technikai másodlagosak, a célnak bármi megfelel, ha eléri a kívánt hatást, a rituálék menete – céljukhoz képest – tekinthető másodlagosnak, miközben a hagyománynak, persze, van egyfajta súlya, tekintélye. Feltétlenül a használatban lévő rituálék mellett szól az, hogy nemzedékek hitelesítették: működőképeselek.

Fináli Gábor, rabbi A Tecavé hetiszakaszban olvashatunk a mindennap bemutatott áldozatról (korbán támid). A hagyományos kommentátorok közül is sokan felvetették már a kérdést: vajon az áldozati kultusz a hit gyakorlásának legmagasabb szintű megnyilvánulása? Ez a világmindenség fennmaradását szavatoló leghatékonyabb vallási intézmény? Valóban vágyunk rá, hogy felújítsuk ezt a véres rítust, amelyről például Maimonidész azt gondolta, hogy csak egy a bálványimádás elkerülését szolgáló, szükséges, ámde rossz megoldás? Szerinte az áldozatok „célközönsége” az egyszerű nép fiai, akik nem képesek Istent igazán szellemi módon szolgálni. A Tórából úgy tűnik, ha az elsőszülöttek nem vettek volna részt az aranyborjú bűnében, akkor ők lettek volna a papok. Az Áron házából származó papság tehát csak pótmegoldás. Nehéz nem észrevenni a hasonlóságot az egyiptomi papi kaszt és a kohániták rendje között. Egyiptomban a papság körülmetélkedett, a papi poszt legtöbbször apáról fiúra szállt, a disznót Széttel, a káossal, a rosszal, a viharral, a sivataggal, az idegenekkel azonosították, tisztátalannak tartották és az elit nem fogyasztotta. Egyiptomban volt főpap és volt énekes kórus is – amolyan „lévita” kíséretű papság. A papok napi több rituális fürdés közepette végezték rituális, adminisztratív, gyógyító és egyéb feladataikat. A Héber Bibliából ismert szentélyhez hasonlóan tagolt egyiptomi templomokban is volt „szentek szentje” – oda csak a főpap léphetett be. Bármi legyen is az eredete a papi rendnek, biztos, hogy – a II. Szentély pusztulásáig – az egyik legsikeresebb elites csoport volt Izrael népe történetében. A papoknak sikerült központosítani a kultuszt, és elérték, hogy kizárólag ők tölthessenek be az áldozatokhoz kapcsolódó rituális funkciókat. Sokszor az állam irányításában is döntő szerepük volt. Napjainkban a Főimát háromszor, ünnepeken négyszer, az áldozatok pótlására, a Szentély felé fordulva, az áldozati szertartásokkal azonos időpontokban vagyunk kötelesek elmondani. Az esküvők, házavatások, a széder este szimbolikája, hanuka, a szombati sóba mártott kenyér, mind felidéznek az áldozati kultuszt, annak ellenére, hogy már a Karl Jaspers által tengelykornak nevezett időszakban (i.e. VIII.-III. század) a kínai császárságtól Athénig a véres áldozati kultuszok relativizálódtak és megkérdőjeleződtek. Az indo-perzsa újvallások, a görög filozófia, Ámosz, Jirmijá, Jesájá és Zecharjá áldozati kultusz kritikája mind ebbe a trendbe illeszkedtek. Ennek ellenére, a zsidóságban részben politikai okokból, részben a történelmi múlt miatt, az áldozati kultusz emléke – és sokak számára felújításának reménye – központi szerepet tölt be.

Nemecsek Anna, tárlatvezető, a Magyar Zsidó Múzeum munkatársának kommentárja „Méltóságteljes és gyönyörködtető legyen”, olvassuk a hetiszakaszban a papok öltözetéről. A leírás finom részletessége megkívánja az összes érzékszerv használatát az élmény befogadásához. Mert ami szép, számomra érzéki. Érzéki pedig csakis élő lehet. A hetiszakaszt olvasva két tárgy elevenedett meg előttem a Múzeumból, ahol dolgozom. Minden nap elhaladok mellettük, mégsem ununk rá egymásra. De hát mitől lehet élő egy tárgy? Talán az élteti, hogy van, aki kérdezzen tőle, mert mindig van valami új mesélője számomra. Akik ezeket a szépségeket létrehozták megannyi emléket rejtettek el bennük. A műalkotások fenséges voltukból adódóan nélkülöznek bárminemű otrombaságot. Ezért én különösen hálás vagyok, mivel ezek a tárgyak tanítanak, emlékeznek, és teszik mindezt a legszelídebb és legnemesebb módon. Így tesz az állandó kiállítás tóravértje is, Mózes mellett Áron féldomborműví alakjával. Áron kezében füstölő, mellkasán az urim vetumim nevű mellűz, mely az Örökkévalóval kapcsolatba lépő főpap közvetítő eszközeként szolgált, hogy a nép és a király kérdéseire Isten sugallta, igaz válaszokat adhasson. Ám a törvénytevő mellűzen felragyogó betűk sorrendiségének, értelmének megállapítása emberi felelősség volt, Áron és leszármazottainak felelőssége. A Szentély pusztulása óta a mi felelősségünk a Tóra értelmezése, a tanulás, az emlékezés. Milyen szép, gondoltam magamban, hogy most, amikor Szentély nincs, így áldozatot sem mutathat be kohén; a tórárt öltöztetjük; díszítjük koronával, vértel, és rimonpárral. Az Áront díszítő főpapi ruha részleteire a Tóra díszítésére szolgáló tóravért emlékeztet. Így a csodálatos rimonpár is Padovából, amelynek teraszai a Szentély felszerelési tárgyait és a főpapok öltözetének összes kellékét felvonultatják, alattuk pedig finom láncokon csengettyűk és gránátalmák függnek, így emlékezve Áron köpenyének szegélydíszre. Tanulás és emlékezés elválaszthatatlanok. Térben és időben ez köt össze minket, az emlékezés, ötlött fel bennem valamelyik nap, a múlt kérdéseit magukban hordozó tárgyak között sétálva. Egymásra reflektálás, vagy egyfajta kommunikáció ez a tárgyak és köztem, nem tudom; de szeretem velük keresni a kapcsolatot. A Tórának annyi arca van, ahány zsidó él a világon – ez az interpretáció áll hozzám a legközelebb, mert szerintem a vizuális kommunikáció is egy a sok nyelv közül, és ez az én nyelvem.

HÍREK A VILÁGBÓL

Következő szombatunk: az emlékezés szombatja (שבת זכור). https://bzsh.hu/2026/02/25/kovetkezo-szombatunk-az-emlekezes-szombatja26/
Izraeli kormányzati delegáció a Mazsihisznél – középpontban a fiatal generáció támogatása. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/mazsihisz-hirek/izraeli-kormanyzati-delegacio-a-mazsihisznel-kozeppontban-a-fiatal-generacio-tamogatasa
Palesztinkendős tiltakozó akció a Buchenwaldi Emlékhelyen. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/palesztinkendos-tiltakozo-akcio-a-buchenwaldi-emlekhelyen
Izraeli költő versét is feldolgozza a U2 hosszú szünet után megjelenő új albuma. https://kibic.hu/2026/02/20/izraeli-kolto-verset-is-feldolgozza-a-u2-hosszu-szuket-utan-megjeleno-uj-albuma/
96 éves holokauszt túlélő lett Izrael legújabb bevándorlója. https://izraelinfo.com/2026/02/23/96-eves-holokausztulelo-alija-izrael-netanja/
Witkoff: bármely Iránnal kötendő nukleáris megállapodásnak határozatlan ideig kell érvényben maradnia. https://ujkelet.live/2026/02/26/witkoff-barmely-irannal-kotendo-nuklearis-megallapodasnak-hatarozatlan-ideig-kell-ervenyben-maradnia/
„ Hogy horthystának bélyegeznek, kitüntetésnek veszem” – Mit is tekint Lázár János ennek? https://www.szombat.org/politika/hogy-horthystanak-belyegeznek-kituntetesnek-veszem-mit-is-tekint-lazar-janos-ennek
Izrael támadjon előbb Iránra, és csak utána jöjjön Amerika? Ezt fontolgatják Trump emberei. https://hu.euronews.com/2026/02/26/izrael-tamadjon-elobb-iranra-es-csak-utana-jojjon-amerika-ezt-fontolgtajak-trump-emberei
Meg akarták támadni Izraelt, kegyetlen megtorlás lett a vége. https://www.atv.hu/kulfold/20260221/izrael-tamadas-hezbollah-libanon/
Ötvennyolc év után először látható teljes egészében a nagy Ézsaiás-tekeres. https://bzsh.hu/2026/02/24/otvennyolc-ev-utan-eloszor-lathato-teljes-egeszeben-a-nagy-ezsaias-tekeres/
Izraeli hírösszefoglaló – Regionális feszültség, amerikai katonai jelenlét és versenyhivatali fejlemények. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael-vedelmeben/izraeli-hirosszefoglalo-regionalis-feszultseg-amerikai-katonai-jelenlet-es-versenyhivatali-fejlemenyek
Spanyolországban újra kiadják a Ferrarai Bibliát. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/spanyolorszagban-ujra-kiadjak-a-ferrarai-bibliat
Inspiráló női történetekkel érkezik a Maccabi Women's Forum első eseménye. https://kibic.hu/2026/02/23/inspiralo-noi-tortenetekkel-erkezik-a-maccabi-womens-forum-elso-esemenye/
Ketyeg az iráni óra: Genfben próbálják megállítani a Közel-Kelet újabb háborúját. https://izraelinfo.com/2026/02/26/iran-usa-atomtargyalasok-genf-2026/
Irán álláspontja , így toboroz a Moszad és mentőakció Törökországból. https://ujkelet.live/2026/02/26/iran-allaspontja-igy-toboroz-a-moszad-es-mentoakcio-torokorszagbol/
Megerősítik az ortodox irányítást az egész Siratófal felett. https://www.szombat.org/politika/megerositik-az-ortodox-iranyitast-az-egesz-siratofal-felett
Elhagyta a krétai haditengerészeti bázist, és a Közel-Kelet felé tart a USS Gerald R. Ford. https://hu.euronews.com/2026/02/26/elhagyta-a-kretai-haditengereszeti-bazist-es-a-kozel-kelet-fele-tart-a-uss-gerald-r-ford
Infrastrukturális fejlesztésről beszélt az indiai miniszterelnök az izraeli parlamentben. https://bzsh.hu/2026/02/26/infrastrukturalis-fejlesztesrol-beszelt-az-indiai-miniszterelnok-az-izraeli-parlamentben/
Auschwitz árnyékától a női szabadság jelképéig – Diane von Furstenberg története. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/elet-forma/auschwitz-arnyekatol-a-noi-szabadsag-jelkepeig-diane-von-furstenberg-tortenete
Az újságíró , aki beépült a dzsihadista csoportokba. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/ujsgiro-aki-beepult-a-dzsihadista-csoportokba
Botlatókövet helyeztek el a nyilasok által megkínzott és meggyilkolt író emlékére. https://kibic.hu/2026/02/23/botlatokovet-helyeztek-el-a-nyilasok-által-megkinzott-es-meggyilkolt-iro-emlekere/
„ Ella vagyok: arab, muszlim és izraeli” – amikor az IDF arca nem illik bele senki világképébe. https://izraelinfo.com/2026/02/26/ella-waweya-idf-arab-szovivo-identitas/
Alagút Gázában, támadás Libanonban, Zini tisztáz és szelfi a Faudásokkal. https://ujkelet.live/2026/02/26/alagut-gazaban-tamadas-libanonban-zini-tisztaz-es-szelfi-a-faudasokkal/
„ Büdös zsidó! ” – Szélsőbaloldali aktivisták fenyegettek meg egy idős párizsi asszonyt a mezuzája miatt. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/budos-zsido-szelsobaloldali-aktivistak-fenyegettek-meg-egy-idos-parizsi-asszonyt-a-mezuzaja-miatt